

Muğam aləminin Mükəmməl bilicisi

Azərbaycanda tar ifaçılarından danışarkən ilk sırada adçəkilənlərdən biri də Əhməd Bakıxanovdur. Onun dahi bəstəkar Üzeyir Hacıbəyovun yaxın sənət yoldaşlarından biri kimi Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin inkişafında müstəsna xidmətləri var. Muğam sənətinin tədrisinə dair proqramın hazırlanmasında, mahir tar ifaçılarının yetişməsində, ilk xalq çalğı alətləri ansamblının yaranmasında, Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının təşəkkülündə və ümumən milli və professional musiqi sənətimizin inkişafında Əhməd Bakıxanovun rolu böyükdür.

O, ilk musiqi təhsilini İranda alıb, 1920-ci ildən Bakıda musiqi məclislərində və konsertlərdə iştirak edib, 1930-cu illərdən Üzeyir Hacıbəyovun dəvəti ilə Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında, daha sonra Azərbaycan Dövlət Musiqi Kollecinə muğamdan dərs deyib. 1931-ci ildə Xalq Çalğı Alətləri Ansamblını yaradan Əhməd Bakıxanov ömrünün sonunadək bu ansambl rəhbərlik edib. Ölümündən sonra sənətkarın xatirəsini əbədiləşdirmək məqsədilə ansamblın onun adı verilib. Ansambl bu günə kimi respublikanın görkəmli xanəndələrini məharətlə müşayiət edib. Fatma Mehriyyə, Rübabə Muradova, Qulu Əsgərov, Əbülfət Əliyev, Hacıbaba Hüseynov, Sara Qədimova, Zeynəb Xanlarova, Arif Babayev və s. görkəmli sənətkarlar bu ansamblın solistləri olublar.

Prezident İlham Əliyev sənətkar haqqında bu fikirləri deyib: "Əhməd Bakıxanov daim axtarılarla dolu geniş və çoxşaxəli yaradıcılığı ilə Azərbaycanın musiqi sənəti xəzinəsinə dəyərli töhfələr vermişdir. Muğam aləminin mükəmməl bilicisi olan və tar ifaçılığının sirlərinə dərinləndirən, yüksək istedadla malik

sənətkar xalqımızın bu misilsiz mədəni-mədəni irsini bütün fəalliyəti boyu klassik ənənələrə sədaqətlə qoruyub yaşatmışdır. Onun ifa etdiyi muğamlar, eləcə də bəstələdiyi mahnı, rəng və təsniflər parlaq sənət nümunələri kimi

5 sentyabr Əhməd Bakıxanovun doğum günüdür

musiqimizin qızıl fondunda özünəməxsus layiqli yer tutur. Əhməd Bakıxanovun təşkilatçısı və uzun illər ərzində rəhbəri olduğu xalq çalğı alətləri ansamblı zəngin repertuarı ilə seçilmiş və ölkənin mədəni həyatında yaxından iştirak etmişdir. Musiqi salnaməmizə mühüm səhifələr yazmış tar ifaçılarının bütöv bir nəslinə məhz Əhməd Bakıxanovun yetirmələridir".

Onun musiqi məktəbləri üçün tərtib etdiyi muğam proqramı tar tədrisində bu gün də istifadə olunur. Əhməd Bakıxanovun ifasında bəstəkar Nəriman Məmmədov tərəfindən bir çox instrumental muğamlar nota salınaraq çap olunub. Bunlara "Rast", "Şur", "Bayatı-Şiraz", "Segah-Zabul", "Rahab", "Şüştər", "Hümayun", "Şahnaz" muğamlarını misal göstərə bilərik. Əhməd Bakıxanovun oğlu, bəstəkar, xalq artisti Tofiq Bakıxanov onun ifaçılıq üslubundan bəhrələnərək, "Düğah", "Nəva", "Şahnaz", "Hümayun", "Rahab" simfonik muğamlarını bəstələyib. Qeyd etmək lazımdır ki, Əhməd Bakıxanov "Azərbaycan xalq rəngləri" (1964), "Azərbaycan ritmik muğamları" (1968), "Muğam, mahnı, rəng" (1975) kimi not nəşrlərinin də müəllifidir. Bu məcmuələr xalq musiqisinin tədrisi və tədqiqi üçün qiymətli vəsaitdir. Onun musiqi məktəbləri üçün tərtib etdiyi muğam proqramı tar tədrisində bu gün də istifadə olunmaqdadır.

**Nuranə DAXİLQIZI,
"Respublika".**

